

KOMPARATÍV KAPITALIZMUS

Készült a TÁMOP-4.1.2-08/2/A/KMR-2009-0041 pályázati projekt keretében
Tartalomfejlesztés az ELTE TáTK Közgazdaságtudományi Tanszékén
az ELTE Közgazdaságtudományi Tanszék,
az MTA Közgazdaságtudományi Intézet
és a Balassi Kiadó
közreműködésével

Készítette: Laki Mihály

Szakmai felelős: Kövér György

2011. június

KOMPARATÍV KAPITALIZMUS

11. hét

Vállalatnagyság, vállalati szervezet

Laki Mihály

A vállalatok száma a szocialista iparban

Év	Állami ipar	Ipari szövetkezetek
1962	1 286	1 099
1968	811	792
1975	779	793
1980	699	661
1988	1 156	1 662
1990	1 023	1 558
1991	970	1 562

A legális magánszektorban tevékenykedő személyek és vállalkozások Magyarországon 1989-ben

Kisiparosok (ipar, építőipar, szolgáltatás)	174 837
Részmunkaidőben	54 446
Kiskereskedők	39 612
Háztáji gazdaságok	1 435 000
Gazdasági társaságok tagjai	184 000+
Gazdaságilag aktív népesség	4 822 700

A munkaviszony mellett iparjogosítvánnyal
rendelkezők aránya
az összes kisiparos %-ában

1971	14,5
1975	23,7
1980	27,4
1987	33,8

A gazdasági munkaközösségek száma egyes ágazatokban

Év	Ipar	Építőipar	Szállítás, hírközlés
1989	6 125	2 206	392
1990	7 641	2 507	530
1991	7 006	2 427	539
1992	5 903	2 169	460
1993	4 186		530
1994	3 623		452

A regisztrált társas vállalkozások (fogl. száma fő)

Év	500 fő és a felett	250–499 fő	50–249 fő	20–49 fő	10–19 fő	1–9 fő	0 és ismeretlen számú
1999	500	624	4 625	8 113	12 655	163 258	144 727
2000	490	616	4 781	8 270	13 514	177 632	154 022
2001	472	597	4 918	8 795	14 304	186 604	156 088
2002	467	573	4 759	9 144	15 127	198 691	156 583
2003	440	539	4 858	9 424	15 737	220 997	157 270
2004	421	520	4 903	9 495	16 179	234 524	149 837
2005	426	518	4 823	10 695	19 102	270 389	191 989
2006		900+	4 668		22 440++	294 041	183 795
2007		907+	4 638		24 483++	292 297	203 134
2008		953+	4 969		31 456++	524046+++	
2009		979+	5 119		30 551++	543172+++	

A vállalkozások helyzetét jellemző fontosabb mutatók megoszlása méretkategóriák szerint 2008-ban

2008	0–1 fő	2–9 fő	10–49 fő	50–249 fő	KKV összesen	250 főnél nagyobb	Összesen
Vállalkozások száma	76,8	19,0	3,5	0,6	99,9	0,1	100,0
Alkalmazottak	6,9	21,5	21,7	19,4	69,4	30,6	100,0
Árbevétel	8,2	15,2	18,8	20,8	63,1	36,9	100,0
Export	4,7	6,7	11,6	14,1	37,0	63,0	100,0
Hozzáadott érték	10,1	12,2	16,5	18,4	57,2	42,8	100,0
Saját tőke	8,6	11,6	13,2	19,9	53,3	46,7	100,0

A működő vállalkozások aránya a regisztráltakhoz képest vállalkezési formánként (2003–2007)

	2005	2006	2007	2008
Egyéni vállalkozás	79,4	80,9	78,9	83,2
Közkereseti társaság	74,0	73,3	72,1	71,3
Betéti társaság	70,3	71,0	69,7	69,1
Korlátolt felelősségű társaság	72,9	72,7	71,5	70,6
Részvénytársaság	77,5	79,1	78,7	77,2
Szövetkezet	49,4	47,5	44,9	44,2
Átlag	73,1	73,6	71,9	72,9

A regisztrált vállalkozások számának alakulása gazdálkodási formánként (2005–2009)

Év	Egyéni	Kkt	Bt	Kft	Rt	Szövetkezet	Összesen*
2005	710 838**	7 483	220 955	224 146	4 371	6 230	1 208 780
2006	670 203**	7 244	221 152	238 411	4 373	5 860	1 183 953
2007	702 595**	6 868	218 307	257 347	4 493	5 488	1 233 704
2008	1 000 022**	6 486	211 823	292 165	4 828	5 245	1 561 446
2009	1 012 770**	6 153	202 173	319 849	5 020	4 365	1 592 591

Az adóbevallást benyújtó kettős könyvvitelű vállalkozások megoszlása a foglalkoztatott létszám kategóriái szerint

	2005	2006	2007	2008
0–1 fő	48,5	47,0	47,8	48,5
2–9 fő	40,4	41,5	40,9	40,5
10–49 fő	9,1	9,5	9,3	9,0
MKV összesen	98,0	97,9	98,0	98,0
50–249 fő	1,7	1,7	1,7	1,7
KKV összesen	99,7	99,7	99,7	99,7
250 főnél nagyobb	0,3	0,3	0,3	0,3
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

A kettős könyvvitelt vezető vállalkozások jegyzett tőkéjének megoszlása fő tulajdonosonként (2005–2008)

	2005	2006	2007	2008
Állami	8,9	8,1	6,6	7,2
Belföldi magán	15,1	14,0	13,1	13,3
Belföldi társasági	24,0	25,0	30,9	30,8
Külföldi	40,9	44,2	40,6	39,7
Egyéb*	11,1	8,7	8,4	9,0
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Az exportértékesítés megoszlása a kettős könyvvitelű vállalkozások körében létszámkategóriánként (2005–2008)

	2005	2006	2007	2008
0–1 fő	5,9	5,4	5,9	4,7
2–9 fő	5,6	6,1	6,1	6,7
10–49 fő	10,3	9,6	10,1	11,6
<i>MKV összesen</i>	<i>21,7</i>	<i>21,2</i>	<i>22,1</i>	<i>23,0</i>
50–249 fő	13,5	14,4	14,8	14,1
<i>KKV összesen</i>	<i>35,2</i>	<i>35,5</i>	<i>37,0</i>	<i>37,0</i>
250 főnél nagyobb	64,8	64,5	63,0	63,0
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

A vállalatok közötti együttműködés új formái

- Alvállalkozás
- Üzletláncok, szövetségek
- Franchise
- Vállalatbokrok
- Profitcenterek
- Stratégiai szövetségek

Irodalom

Schweitzer Iván: A magyar vállalati szervezet átalakulása a kilencvenes években – a méretstruktúra, In. Mindannyiunkban van valami közös Lányi Kamilla születésnapjára, Kopint-Datorg Alapítvány, MTA Közgazdasági Kutató Központ Budapest, 1999.

Grosfeld, Irena–Roland, Gérard (1996): Defensive and strategic restructuring in Central European Enterprises, Emergo, Journal of Transforming Economies and Societies 3. (4)